

Березенський Р.В., Обертас В.Ф.

## СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ АВТОТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБОРІЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

**Анотація.** *Аналіз сучасного стану системи автотехнічного забезпечення Збройних сил України. Розглянуто її структуру, основні функції, завдання, проблеми експлуатації та відновлення військової автомобільної техніки (ВАТ) в умовах збройної агресії. Визначено основні фактори, що впливають на ефективність системи: зношеність парку ВАТ, нестачу запасних частин, недосконалість нормативної бази, обмеженість фінансових ресурсів та потребу в модернізації управлінських процесів. Запропоновано напрями удосконалення системи автотехнічного забезпечення, зокрема впровадження систем моніторингу технічного стану, цифрової логістики та оптимізацію планів оновлення парку ВАТ.*

**Ключові слова:** *технічна готовність, ремонт, модернізація, військова автомобільна техніка, Збройні Сили України.*

**Annotation.** *Analysis of the current state of the automotive maintenance system of the Armed Forces of Ukraine. Its structure, main functions, tasks, problems of operation and restoration of military automotive equipment (MTA) in conditions of armed aggression are considered. The main factors affecting the effectiveness of the system are identified: wear and tear of the MTA fleet, lack of spare parts, imperfect regulatory framework, limited financial resources and the need to modernize management processes. Directions for improving the automotive maintenance system are proposed, in particular, the implementation of technical condition monitoring systems, digital logistics and optimization of MTA fleet renewal plans.*

**Keywords:** *technical readiness, repair, modernization, military automotive equipment, Armed Forces of Ukraine.*

Система автотехнічного забезпечення (АТЗ) Збройних Сил України (ЗСУ) є одним із ключових елементів логістичного забезпечення військ. Вона визначає рівень мобільності, стійкості та безперервності бойових дій. В умовах сучасної війни, що характеризується високою інтенсивністю операцій, швидкою зміною обстановки та великими втратами техніки, роль ВАТ значно зросла.

Однак тривала експлуатація автомобільної техніки, обмеженість ресурсів застарілих зразків та технологій управління призвели до зниження рівня технічної готовності парку. Тому дослідження сучасного стану та проблем функціонування системи АТЗ є актуальним для підвищення ефективності забезпечення військ у бойових умовах.

Система автотехнічного забезпечення ЗСУ охоплює сукупність органів управління, ремонтно-відновлювальних підрозділів, складів запасних частин, ремонтних майстерень, пунктів технічного обслуговування та евакуації техніки. На сьогодні близько 60–70 % ВАТ має вік понад 20 років, а значна частина перебуває у граничному стані ресурсу. Рівень технічної готовності парку ВАТ, за даними військових частин, коливається в межах 0,6–0,75.

Повномасштабна війна з російською федерацією у 2022–2025 роках виявила слабкі місця системи АТЗ:

- нерівномірність забезпечення запасними частинами;
- обмеженість ремонтних можливостей на передових напрямках бойових дій;
- нестача мобільних засобів евакуації пошкодженої техніки;
- значна частина автомобільної техніки, отриманої від партнерів, не уніфікована з наявними моделями.

### 1. Основні проблеми функціонування системи АТЗ

**1.1. Зношеність та моральне старіння автомобільної техніки.** Більшість автомобільного парку представлені застарілими моделями (ЗІЛ-131, ГАЗ-66, УРАЛ-375), для яких виробництво запчастин припинено. Це ускладнює їх ремонт та обслуговування, особливо в польових умовах.

**1.2. Дефіцит запасних частин та ремонтних ресурсів.** Через логістичні проблеми та обмеження фінансування спостерігається системна нестача вузлів та агрегатів. Потреба в запасних частинах для відновлення ВАР перевищує можливості постачання на 30–40 %.

**1.3. Недостатня цифровізація та координація.** Облік ВАР та планування її ремонту здебільшого ведеться вручну або у вигляді окремих локальних баз. Відсутність єдиної автоматизованої системи моніторингу технічного стану ВАР знижує оперативність прийняття рішень.

**1.4. Відсутність гнучкої системи оновлення парку ВАР.** Оновлення парку ВАР здійснюється без урахування реального ресурсу та прогнозу оперативних (військових) потреб. Це призводить до нераціонального використання бюджетних коштів та дублювання закупівель.

## **2. Шляхи удосконалення системи автотехнічного забезпечення.**

Для підвищення ефективності функціонування системи АТЗ доцільно реалізувати такі напрямки:

**2.1 Впровадження системи моніторингу технічного стану автопарку.** Використання сенсорів та баз даних для обліку пробігу, стану агрегатів, ресурсів та ремонтів у реальному часі за рахунок застосування сучасних технологій.

**2.2 Модернізація ремонтно-відновлювальної бази.** Оснащення ремонтних частин (підрозділів) новим обладнанням, створення спеціалізованих мобільних ремонтних підрозділів для відновлення ВАР.

**2.3 Оптимізація плану оновлення парку автомобільної техніки.** Застосування методик багатокритеріальної оптимізації (АНР, аналіз життєвого циклу ВАР), які враховують вартість, надійність, ресурси та оперативні потреби.

**2.4 Уніфікація ВАР та спрощення логістики.** Перехід до обмеженої номенклатури базових моделей, що спрощує ремонт ВАР, її облік та забезпечення.

**2.5 Цифровізація управління АТЗ.** Створення інтегрованої інформаційної системи управління технічним забезпеченням (єдиної бази даних, аналітики, прогнозів).

## **Висновки**

Аналіз показав, що сучасна система автотехнічного забезпечення Збройних Сил України потребує глибокої модернізації та оптимізації. Основними проблемами залишаються висока зношеність ВАР, обмеженість ресурсів, відсутність її уніфікованості та низький рівень цифрової підтримки. Реалізація запропонованих заходів дозволить підвищити коефіцієнт технічної готовності автопарку на 20–30 %, знизити експлуатаційні витрати на 15–20 %, а також зміцнити стійкість системи логістичного забезпечення військ у сучасних бойових умовах.

## **Список використаних джерел:**

1. Бойко В. В., *Організація технічного забезпечення військ у сучасних умовах*. - Київ: НУОУ, 2022.
2. Автотехнічне забезпечення. Управління ресурсом і оновленням парку автомобілів: Навчальний посібник (*гриф Міністерства освіти і науки України*) / Дем'янчук Б.О., Маханьков В.А., Обертас В.Ф. – Одеса: Військова академія (м. Одеса), 2016.
3. Гриценко О. М., *Методологічні засади управління військовою технікою в системі логістики*. - Харків: ХНУПС, 2023.
4. Кравченко С. П., *Оцінка технічного стану автомобільної техніки в умовах бойових дій*. - Житомир: ЖВІ, 2024.

**Березенський Руслан Володимирович** – кандидат технічних наук, начальник кафедри організації автотехнічного забезпечення Військової академії (м. Одеса), E-mail: [Ruslan3438@gmail.com](mailto:Ruslan3438@gmail.com) [Orcid.org/0000-0002-1778-816X](https://orcid.org/0000-0002-1778-816X)

**Обертас Вячеслав Федорович** – старший викладач кафедри організації автотехнічного забезпечення Військової академії (м. Одеса), E-mail: [ober2007@ukr.net](mailto:ober2007@ukr.net) [Orcid.org/0000-0002-3251-1476](https://orcid.org/0000-0002-3251-1476)

**Ruslan Berezensky**– Candidate of Technical Sciences, Head of the Department of Organization of Automotive Technical Support of the Military Academy (Odessa) E-mail: [Ruslan3438@gmail.com](mailto:Ruslan3438@gmail.com) [Orcid.org/0000-0002-1778-816X](https://orcid.org/0000-0002-1778-816X)

**Viacheslav Obertas**– Senior Lecturer of the Department of Organization of Automotive Technical Support of the Military Academy (Odessa), E-mail: [ober2007@ukr.net](mailto:ober2007@ukr.net) [Orcid.org/0000-0002-3251-1476](https://orcid.org/0000-0002-3251-1476)